

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za po godinu K 6. — Za Šibeniku na godinu donašanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i stiživo u Šibeniku.

Poslovni broj Pr. VI 1/11

U IME NJEGOVA VELIČANSTVA CARA!

C. k., okružni sud u Šibeniku, kao nadležni sud u tiskovnim poslijem rješio je o predlogu izvora iz 19. ožujka 1911. poslovni broj Ss. 1/11. 2. c. k. državnog odvjetništva u Šibeniku u nejavnoj sjednici:

SUDIO JE:

I. Sačinjava i preporučava članata pod naslovom "Razdajna mjesovitog površinastva, počinjivim izvorima na Gornjem Primorju", od rječi "Toga je uvedeno da se niti u svojim suds" pak od rječi "tako" do "pone pogodno" ovde ih prvu sačinju i II. stupac broja 527 časopisa "Hrvatske Riječ" objelodjana u Šibeniku 18. ožujka 1911. sa "Zom Hrvatske Tiskare", pod odgovornim urednikom Josipom D. Čege, sadržavajući skranno preslikanu predložnicu u § 300. 2. c. k. državnog odvjetništva.

II. Određuje se potvrdi obvezljive zaoljene.

III. Zabranjuje se dejanju izsp. ostvarujuće zaplje-njene plombe.

IV. Određuje se uključenje zaplenjenih pojmera ka i svim onih, što bi se još mogli zapleniti i razv. vlasti u tiskovnom slogu preduzeti objelodjanje p. esude u državnom istu.

RALOZO:

U nolmima gorenjevalom Ži. k. razabire se sva obilježja previdjena, u § 300. k. z.

Prema tomu u smislu §§ 36. i 37. zakona o stampi i §§ 483., 486. i 493. k. p. izd. je gornji osuda.

C. k. otkrično sudistište odio VI.

Šibenik, 20. ožujka 1911.

Slobodrč v. r.

Položaj u Banovini.

Odgdom hrvatskom saboru i prijetnjom Khuenhovom, da bi moglo lako doći do razpusta sabora, ne bude li Tomašić kroz vreme nesaborisanja skucao većnu položaj se je u Banovini znatno pogoršao. Narod se našao u velikoj dizorientaciji i to s vise razloga. Tomašiću je naime uspijelo, da koaliciju ostabi ne samo oni, što je od njeg odcjepio osječku grupu, nego i tim, što joj je zadnjih dana oteo neke zastupnike, koji su koaliciji bili jako financijalno zaledje radi kredita, koji je preko njih, kao preko vrlo imućnih ljudi, imao. Usled toga se sada prisjeće koalicije naša u dvoumici, jer čuju, gdje koalicija naspada oni, koji su nekad bili njeni izvršni vodje, a koalicija s druge strane napada ljudi, koje je do jučer nosila i za njih u narodu radila. Ovakova zbrka uzrokom je, da koalicija u narodu gubi sve to više pristaša. S druge strane Radićevci podkopavaju svuđje koaliciju, nadicirajući nju u onim pitanjima, s kojima je ona najviše operirala. Nadalje koalicija propada i zato, što se sasmosta jasno razabire, da ona vodi proti Tomašiću borbu samo iz osobnih, sebičnih i častoljubivih razloga.

Naš suradnik, koji je ovo dana boravio u Zagrebu, imao je prilike razgovarati sa izrazitom političkim osobama. Iz tih razgovora je razabroa, da koaliciji pripadaju kralj radijenje mlake, neslatne i sebične politike. Koalicija bi morala voditi radikalniju načelnu politiku i postaviti

se na stanovište revizije nagodbe u korist Hrvatske. Jer, radi brojnih pogrešaka, koje je dosad počinjala, ona će morati podleći lukavosti Tomašićevu. Osječani ne misle nikako naptustiti Tomašiću i oni opravljaju svoje prijstajanje uz njega tim, što vole, da baš njihovo podupiranje današnjeg bana njega prieći, da ne nastavi magaransku većinu. Ban Tomašić tako drži za sad i Radićevce uza se, jer se uvek nada, da će koaliciju raztepliti i većinu njezinu sebiti privući.

Slo se tiče pravaških dvaju krila, ona stoje na opozicionalmu stanovištu. Ima neko vrijeme, da se govori uporno o slogi svih pravaša. Iz razgovora, koje je naš suradnik imao sa članovima jedne i druge frakcije, mogao je razumjeti, da se ni na jednoj strani ne izključuje mogućnost sloge. Za sada postignuću iste stoje na putu neka pitanja, koja se raznose, ali i unutarnja kriza, koja sad postoji u sanciji prava. Nakon rješenja ove sva je prilika, da će pitanje pravaške sloge doći u aktualni stadij.

U slučaju novih izbora ne će, bar po sadašnjem razpoloženju, pravaši stupiti u kompromise i izborne sporazume sa nepravašima. Imači nijihovi su izgledi dobri. Sjegurni su, da ne će nijedne svoje pozicije izgubiti, a postoji opravljana nada, da će neke protivničke koäre osvojiti. Upusli li se koalicija u izbornu borbu, a da se prije nije izmirila sa Tomašićem, to će ona iz nje izići još više decimirana, no je i dosad. Tomašić će bez sumnje podupirati Radiće.

Ovakvo sivari sada staje. Bezznačajnost i trulež uhtvatio je duboka korena u Banovini, osobito u inteligenziji. Ova gubi s dana u dan svoju neovisnost i odpornu snagu. Nesolidan život inteligenzije čini je robom svake vlade. Odakle se odkrla lažnost Nikolićeve k. l. i. c. "nema pardoša", od onda reakcija i službeno vezlo je ikuč činovništvu. Osjeća se prijeva nužda jakog preokreta, koji bi išao za podpunjenje preporučenjem i ozdravljenjem javnih prilika. Samo je uvjet, koji će omogućiti bar neku borbu u Hrvatskoj za narodne ideale. Sve su druge stranke svoju ulogu odigrale i kroz to se kompromisirale. Samo pravaši ostalo je svježe, čisto, neokasjano. Vidi se, da je nasiupilo vrijeme kada pravašto mora da počne svoju misiju vršiti na širokoj podlozi. Ono nije izgubilo narodnog povjerenja i narod samo čeka, da ga se pozove sprejmet i jakom akcijom na rad. Pravašto je na redu, da iznova započne ono, što nije nikom uspijelo izvesti.

Prošlost pravašta i njegovo mučenštvo najbolja je nada u uspjehu.

Povjest grada Šibenika.

Piše pop Petar Kaer.

(Nastavak).

Prem da to pitanje nije od stroge povijestne vrijednosti, te bi se moglo i mimoći, ipak da zadovoljimo, u koliko je moguće, znatiželjnosti čitaca, kušati ćemo ga, ako ne riešiti, barem ga dotrati do najvjerojatnijeg "nagadanja", i to na temelju kasnijih, pisanjih uspomena, koje se, iako mimogređno, dotiču prvočitog samostana i dočne Crkve prvih franovaca u Šibeniku.

Najstarija, dosad poznata, uspomena crkve i samostana, dolazi nam iz darovnice gradjana franovaca i od položaja i prostora u gradu gdje su imali sagraditi novu crkvu i samostan, poslije nego im je prvi bio porušen do temelja zajedno s crkvom god. 1319, i to od istih franovaca, da nebi se u onim sgradjam usančio Ban Mladen Šubić, koji je bio dignuo vojsku protiv Šibeniku, kako ćemo daje vidjeti.

Gradska povijesna franovaca pisana je u Šibeniku 23 travnja g. 1320 a danas se čuva u dvorskoj knjižnici u Beču u osobitom prepisu pod naslovom "Diplomatarium Sibenicense" u kojemu je čudo blaga za poviest našega grada.

Iz tvejelje iztiču dve važne činjenice t. j. prvo, da je manastir i crkva prvih franovaca bila

na jugo-iztočnoj strani grada, u današnjem t. j. Varošu, kako smo već spomenuli, drugo, da je u početku XIV veka grad Šibenik bio opasan tvrđinu bedimima i jakim tornjevima baš do onog pojasa do kojega su još do nazad nekoliko godina obstajale gradske mirine sa iste jugo-iztočne strane. Važno je bilo da istaknuti da dajnu povijest ovoga grada, u kojog gradske utvrdje, kako ćemo vidjeti, zapremaju glavniju ulogu.

U povjeli nalazimo spomenut stari manastir i crkvu franovaku s ovim riečim: ... ecclesia seu cenobium beati Francisci ordinis minorum conveatalium... te malo niže: ... cupiens providere ipsi fratribus de loco, ubi possent ecclesiam sancti Francisci et habitacionem edificare. Dalje povjeli nabraja razna pomješća sko-jima je stari porušeni manastir bio oskrbljen i spominje: "kuća (domibus) triem (claustro) blagovaštva (repertorio) spavanaicu (dormitoriu) radionice (officinis) i mesta za molitvu (oratoři). Ako i nije spomenuto grobište, moremo ga ubrojiti po običaju onih doba, i jer je faktično obstajao, kako ćemo odmah vidjeti.

Iz ove najstarije izprave moremo izvještivo zaključiti, da su se probitna crkva i samostan nadošli franovaca u Šibeniku na počeku XIII. veka, nazivali Sv. Frane, i da je taj isti naslov

poprimio novi manastir i nova crkva sagradjeni u gradu početkom XIV. veka.

Glede ime na manastira (sv. Frane) nebi smo mogli isti prigovorati, jer naravno, da se je tako zvao i mogao tako nazvati, s uzroka da u njemu su stanovali duhovni sinovi sv. Frane, stog uzroka i danas manastir OO. Konventualaca zove se „manastir sv. Frane“. Ali da se je prva crkva netom nadošli franovaca u Šibeniku nazivala sv. Frane, to nije moguće ni promisliti a kamo li dokazati, premda je tim imenom spomijene najstarije izprave gori navedena.

Naslov crkvi sv. Frane nije mogao njoj doći nego stopro izakao se je veliki Patrijarka preseši s ovoga sveta i crkva ga proglašila svetcem, to jest, ne prije 16 srpnja g. 1228. Nu ako su prvi franovci došli u Šibenik, kako se kaže, god. 1221, ako su im gradjani dohranili već gotovu crkvu, to je ta crkva bila posvećena imenu drugog svete, a nikako sv. Frani.

Pošto su godine 1319 bili porušeni samostan i Crkva, da to u njima nema više uspomene za kasnijih doba, dok naprotiv spominje se samostan-

"Sveti Patrijarka Asiski zvao se je krstnim imenom Ivan, a prozvan bi Frane s toga što je vješt poznavao i govorio francuzkim jezikom, i što ga otac prozvao po našemom svetog tvođevjanu Francu. Prijie sv. Frane Asiskoga nemamo drugog kojeg sveci loga imena."

Izlazi sredom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasni tiskar se po 16 para peti redak ili po pogodbi, te se primaju samo oni, koji se unapred platе. — Pribroćena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redku. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi ne vraćaju

Za Šibensku luku.

Zast. dra. Dulibića i drugova na Njegovu Preuzvišenost gosp. ministra trgovine glede gradnje obale od mula do lučkog uredu i gledište, koja prijeti, da se sad postojeća obrađa obala.

Još godine 1905. — dakle prije nego je bila upućena akcija za gospodarsko pridruženje Dalmacije — c. k. vlada bila je odlučila, da gradi onaj dio Šibenske obale, koji se proteže od mula do lučkog uredu, jer je pripoznala, da je ta gradnja neobuhodno nužna i da se mora čim prije izvesti. Već u državnom proračunu za god. 1906. bio je preliminiran prvi obrok za tu gradnju. Sustinjen pak godina utvrdio se u državni proračune sve to manje iznose, dok se došlo do toga, da se je u proračun za 1911. ustvrtio kao šesti obrok iznos od K 600. Treba primjetiti, da se radi o podhvatu, koji će zapasti oko 700.000 K, a za koji je u pet obroka bilo preliminirano i ustavno odobreno samo K 41.900.

Obale Šibenske luke nalazile su se od vjeku u sasvim nevoljnem stanju. Imu deset godina, da se preliminiraju razni iznosi za toli potrebito uredjenje tih obala. Otrag kakovih godina počelo se je da se gradnjom takozvane obale za krcanje ugljenja; imu tri godine, da se je počelo sa gradnjom t. z. spojne obale, koja se proteže od prevoza do mula. Ni jedna ni druga obala nije dovršena ni prometu pređena.

Što se tiče obale od mula do lučkog uredu, koja sačinjava treći, ali najvažniji dio Šibenskih obala, treba iztaknuti, da se ista nalazi u sve to lošjem i nevoljnijem stanju, da sam pogled pobudjuje odvratnost i da se od strane c. k. vlade ništa nije poduzeo, da se tom žalostnom stanju stvari kraj učini. Premda je odvina bila pripoznata potreba, da se ta obala uredi, premda se je toliko obroka preliminiralo za izvedenje odnosnih radnja, ipak se još nije počelo niti se naspromio. Napravilo se je čak drvenih obala, da kako-tako, po koji parobrod uzmogne uz nje pristajati, mjesto da se u tim interesu trgovine i prometu energetično providi i da se obala što moguće prije uredi.

Podržavati to kuckavo stanje stvari znači raditi na propast grada Šibenika, koji se je od otvara u tisku slično i u nevoljnijem stanju, da se onom žalostnom stanju stvari kraj učini. Premda je odvina bila pripoznata potreba, da se ta obala uredi, premda se je toliko obroka preliminiralo za izvedenje odnosnih radnja, ipak se još nije počelo niti se naspromio. Napravilo se je čak drvenih obala, da kako-tako, po koji parobrod uzmogne uz nje pristajati, mjesto da se u tim interesu trgovine i prometu energetično providi i da se obala što moguće prije uredi.

Na temelju izloženog slobodni su podpisi:

Je li Vaša Preuzvišenost voljna odrediti, da se čim prvo izgradi nova obala od mula do lučkog uredu i da se očekuje 120 metara iste obale; njele se ništa učiniće da se teže po-sjedice, koje bi radi toga mogle nastati, za-prije. Moglo bi se dogoditi i velikih nesreća, kad bi se obala srušila prigodom pristajanja kojeg parobroda; i obližnje kuće mogle bi uslijediti srušenja težko štetovati.

Treba s toga sve mijere poduzeti, da se čim prvo izgradi nova obala od mula do lučkog uredu. Tako bi prestala potreba namještanja drvenih obala i utvrđenje stare labave obale, te bi prestala i zapreka za daljni razvitak i napredak naše luke.

Na temelju izloženog slobodni su podpisi:

Na temelju izloženog slobodni su podpisi:

Političke vesti.

Kritičan položaj trećeg Bienerthovog kabinetin. Treće Bienerthovo ministarstvo klima se. Do 30 ov. mj. morao bi Bienerthov kabinet dobiti tromjesečni provizorij koji sadrži i

sko ukopalište, koje naravno, nije bilo tom prigodom porušeno.

Za to ukopalište Šibenski bilježnik Petar Tirenian god. 1443 vali, da je bio povrh morske obale: "... il cimitero di S. Francesco vecchio era sopra le rive del mare".

U jednoj bilježici u arhivu današnjeg samostana sv. Frane pod god. 1492 nalazimo: "Via qua iter ad Podach iuxta coemeterium SS. Cosmei et Damiani"; a u drugoj od god. 1527 čita se: "... Podach cōe cōemeterio distrutto di S. Francesco. Cod. 1530 Konventualac O. Jerko Divnić moli Sv. Stoliciu da bi udjelila osobita proštenja za one koje bi mu pomogli u sagradnjenju nove crkve posvećene S. Andriji Apost. i Sv. Frani. Tadašnji S. O. Papa Klement VII pristade na prošnju bogoljubnoga Divnića, i odposla mu pečaćnicu (bullia), koja se i danas čuva u samostanskom arhivu; u istoj izmedu ostalog je rečeno... „Cupientes igitur ut Capella sanctorum Francisci et Andreae extra et prope muros Civitatis Sibenicensis in loco Psare nuncupato etc.

Otc Jero Divnić bio je sagradio ili nameravao sagraditi Crkvu u mjestu Psare, to na istom onomu položaju gdje je jednoč obstajao manastir crkva i ukopalište prvih nadošli

dozvolu za zajam od 75 milijuna. Od toga je 25 milijuna nužno za vojne i mornaričke troškove, kako su to delegacije odobrile. Ako se do gornjeg roka ne protura ovaj zajam, onda nastupa ex-lex.

U nekadašnjoj sjednici stranačkih predstavnika, Bienerth je u dužem govoru razložio gornje stanovlje vlade, izjavivši, da će ministarstvo demisionirati, ako ga stranke ne prihvate. Prije podne se je većina stranaka izjavila protiv zajma od 75 milijuna. Stranke bi bile voljne glasovati za 50 milijuna, a ostalo se, veće, može čekati. Po podne se je situacija u toliko promjenjila, što su stranke većine odlučile, da će glasovati za podpunu svotu zajma. Poljski klub je ovaj zaključak prihvatio uz uvjet, da vlasta u osnovi o lokalnim željeznicama uvaži sve zahtjeve poljskog kluba glede lokalnih željeznica u Galiciji. Isto je tako jednoglasno primijenjeno, da se u proračun za 1911. vrstili svoti od 10 milijuna za galičke vodogradnje. No ovim zaključkom stranaka većine nije krija podpunu riešenu radi toga, jer osnova o provizoriju i zajmu mora biti riešena najdalje do 30. o. m., što će vrlo težko ići, jer je opozicija vrlo jaka. Česi, socijalni demokrati, Talijani radi odgođe osnove o talijanskom pravnom fakultetu i valda. Južni Slaveni glasovati će protiv provizoriju, pa ako bi još htjeli praviti vlasti neprilika, moglo bi se lako dogoditi, da na 30. o. m. Bienerth bude pružen predati vladaru ostavku kabineta.

Promjene ministarstva u Rusiji. Iz Pe trograda se javlja, da je car primio demisiju bivšeg ministra predsjednika Stolipina, te da će doskora uslijediti i privola za imenovanje bivšeg ministra finansija Kokovceva njegovim nasljednikom. Kokovac će se pridružiti i nadalje lisenici ministarstva finansija. Uz Stolipina napušta svoja mjesto i ministar nastave, ministar trgovine, vrhovni prokurator i ministar vanjskih poslova Stolipin rodjak Sazonov. Oktobriste određeno pozdravljaju Kokovcev nastup na vladu, jer se nadaju da će doći do nekakve promjene sistema. Demisija ministra predsjednika Stolipina, dovodi se u savez sa porazom, što ga je vlasta doživila u carskom vjeću, gdje je vladina osnova o izborima za zemstva u zapadnim pokrajinama odbrnjena sa 92 protiv 68 glasova.

Crna Gora i Albanija. Polušlužbeni list crnogorske vlade i organ kralja Nikole "Cetinski Vjesnik" zagovara i predlaže, neka bi se Albania pretvorila u autonomnu državu pod crnogorskim suverenitetom.

Iz hrvatskih zemalja.

Zupanijski izbori u zagrebačkoj županiji. Neki dan su obavljeni zupanijski izbori u zagrebačkoj županiji u kojima su sudjelovale stranke, ali tek deset dio izbornika, tako da je došlo u nekim mjestima do neočekivanoj rezultata. U Karlovcu nadvlada listina stranke prava proti koalicionoj. Protiv ovomu je uložen protest. U Petrinji je prodrla listina seljačke stranke. U Sisku su izabrani kandidati hrv. samostalne stranke, U Šv. Ivanu Želini i Pisarovini pobjedili su Starčevićanci. U D. Stubici je nadvlada koalicija seljačku stranku. U Samoboru i Vel. Gorici su prodrele kombinirane liste proti seljačkoj. U Đugom selu su pobjedili kandidati seljačke stranke. U Dvoru su izabrani kandidati koalicije.

Povratak. Zagreb, 22. ožujka. — Kako vas već brzojno obavestili, premjer Hatzeov oper "Povratak" slijedio je i određenje bilo pozdravljena. Kazalište je bilo prepuno najotmetnije publike. Samo opera bila je saslušana, upravo pobožnom tijekom. Samo kadikad iz

franovaca, kako nam to izvještavaju svjedoči sljedeća bilježka iz istoga arkiva: "1584. Luglio ggnardino Julius Musso (Mužič) adi 10 spesi in fare il proclama, cioè far levare il sporcheto del nostro cimitero vecchio chiamato P s a r e.

Sravnimo li sada prikupljene podatke neće biti preuzetno doći do sljedećih zaključaka:

Mjesto gdje su se nastanili prvi nadošli franeovi u Šibeniku zvalo je se Psare ili Podak, tu je njihovim dolaskom obstojala crkva Sv. Andreja Apostola kojoj kasnije, fratre na čast i usponu svoga utemeljitelja, nadodala i naslov Sv. Franje, a konventualac O. Divnički htjede na istom mjestu ponoviti usponenu porušene matice nazavajući novu Crkvu starim imenom Sv. [Andrej] Ap. i Sv. Franje.

Mjesto Podak ili Psare točno je naznačeno u bilježi god. 1495. t. jest „uxa co e meteryum SS. Cosmae et Damiani“. Crkva i ukopalje Sv. Kuzme i Damjana obstatjala je sve do god. 1604. tu gdje je danas župnička crkva u Varašu. Spomenut god. tadašnji Šibenski Biskup Vinko Arigoj dade u crkvu pravili i razminkuti, te je povisi na čast župničke

kog je ljepešeg ulomka, pojedinim određenjem izbjegao bi časovit pjesak, koji je odmah bio utlašen od služateljstva, koje nije htjelo, da jedne batute izgubi.

Muzika "Povratka" je sentimentalna. Ne može se reći, da je pogodila baš pjesmu slavonsku sanjivju strastvenost, koja u njoj trepti i drhti, ali ipak protkana je sva onom čuvstvenošću, onim tihim tugaljivim, oduljenim možtvima, kojima su osobina slavenskog pjevanja. Nemože se preći, da se u muzici ne opaža i upila nekih talijanskih glazbenika, ali to isto ne oduzima ništa od njezine ljepote i originalnosti koja izbjega bučne i zvečane izpade germanike glazbe. Intermezzi su Haizeu na osobini način uspjeli. Medju najbolje djelove i najosjećajnije brojni duet između Iva (Jasiribeskij) i žene mu Jele (Korosec) pak onda tragična i puna efekta scena, kada Ivo doznaće za Jeliju izdaju. Strah Jele i njene majke Kafe (Wellari) te bies, užas. Hubom i divja boja Ivana, svi ovi osjećaji odraženi su vjerno u izprekidanoj glazbi, punoj divljih krikova zagušenih i bolnih. Pjesma Šarkova (Vušović) La kuša kanda je saslušavljena iz narodnih moava, samo što su obradjeni umjetno. Uzpravo cijela opera je napravila dojam remek-djela. Žija će se vrednost ovih dizaja, što se više bude čula. Uzprkos težkom pjevanju umjetnici su se svih vanredno izlikali.

Mjesto "Suzanine tajne" množtvo je tražilo opticanje "Povratka", ali se tomu nije moglo uveljoviti radi umornosti glavnih pjevača. Ovalica, koje je Hatze doživio, najbolji su dokazi, koliko je njegova opera djelovala i osvajala. Nebrojena izazivanja na pozornici su jedva prestala. I autor uspјelog libretta Tucić bio je mnogo puta izazvan. Hatze je bio nadaren mnogobrojnim vjećnicima, a posebice sa strane Dalmatinaca srebrnim lovot-vjećcem i dirigentskim štipićem od ebanovine sa zlatnim nadpisom, što je uručio uz zgodno slovo g. Devič. Iza kazališta određujena je omladina odpratila Hatzea, noseći ga na ramenima do svratišta.

Uzak svega jo, da smo u Hatzeu dobili takovu silu na glazbenom polju, koja će nam narod prodići. To sam imao prilike razabratiti i iz pisma Mascagnija na upravu kazališta, koja ga je pozvala za premjeru. Talijanski je maestro naglasio svoju žalost, što ne može tome udovoljiti, jer se baš sad sprema na put u Ameriku. U istom pismu se je vanredno laskovo izjavio o Hatzeu i njegovoj operi, kojom je preokao sjačnu budućnost. Pri koncu ga je nazavio svojim "najmilijim i najtalentijim učenicom". Ovakovo laskavo pismo od glasovitog maestra Hatzeu je najbolje priznanje i najbolja preporuka.

Iz grada i okolice.

Građna puta Jadrnac-Grebaštica-Rogoznica i spojenje Rogoznice sa kopnom. Ovih je dana bilo uvedeno javljenočno Šibenskoj, da je lučki admiratral u Puši odustao od zahtjeva, da se ostavi 20 m. širine i 5 m. duljinu u otvoru mosta, koji je imao da spoji Rogoznicu s kopnom. Tako je odklonjena glavna zapraka ostvarenju želja i potreba pučanstva Rogoznice i drugih zanimanih selja, koja od preko pol vjeća traže spoj Rogoznice sa kopnom i cestu od Rogoznice do Šibenika. — Namjenskištvo saobćuje istoj občini, da namjera sudjelovanjem razmernih podpora zajedno morsko tijesno između Rogoznice i kopna, a nakon toga obaviti će se potrebiti tehnički izviđi i sastavljanje definitivne osnove. — Za- uzmajući našće občine zahtjevit će na ovome uspjehu, a nema sumnje, da će se i nadalje zauzimati do konačnog povoljnog rješenja i ostvarenja ovog važnog pitanja.

Crkve. God. 1740 opet stara crkva postade nedostatna za pučanstvo Varaša, te nastojanjem tadašnjeg župnika Fr. Josipa Baranovića i brata mu Ivana¹ sagradile se temelja, ali na isomu mjestu, današnju Crkvu, koju posveti tadašnji Biskup Konventualac Fr. Karlo-Ante Donadoni, pod našlom Porodjenja B. D. Marije i ss. Mučenika Kuzme i Damjana, kako nam svjedoči urezani nadpis nad pročeljnim vratima.

U predejelu dakle, koji se širi u obsegu današnje Varaške Crkve, imali su prvi nadošli franeovi, sve do god. 1319 svoj samostan, svoju crkvu i svoje ukopališta, koji se zadnji spominje još god. 1584.

Suglasno ovim zaključcima idje "pučka preposta" po kojoj kojoj te su se zgradje dizale ondje, gdje se danas kuća gosp. Dane Baranovića s desne strane javne ceste koja iz grada vodi želježničkoj postaji, odnosno polaci okružnoga suda, i pokrajinskog Bolnički.

Ovdje smo samo napomenuli, a obširnije ćemo opisati povijest te Crkve i župe, ako nam Bog dozvoli.

"Šibenska glazba". U četvrtak na večer svirala je glazba vrlo ljepe komade. Sutra u 11 i pol prije podne na Gospodskom Trgu će svirati sa slijedećim programom: 1. Rossini: Ouvertura k operi "Semiramida"; 2. G. Verdi: Opera "Rigoletto" I. čin; 3. G. Donizetti: Opera "Favorita" IV. čin; 4. * * * Koracnica.

Radi sutrašnjeg blagdana naš list izdajemo danas.

Izletnici. Kroz ovu sedmicu boravili su u našoj luci jahti "Narcis" i "Medusa". Na njima su bili engleski izletnici.

Novi barski nadbiskup. Ovih je dana sledilo imenovanje barskog nadbiskupa u osobi Mm. P. o. fra Mate Karduma, bivšeg Provinciјalne franjevačke Redodržave Presv. Oukupitelja. Kako iz pouzdanih izvora dozajemo M. Kardum se je radi bolesti učinio na ovom odlikom imenovanju. Odavna slaba zdravljia, u zadnje doba njegova se bolesti ponosila te razumjeno otklonjenje visokog ali ujedno i tolijezkom dostojarstva za njegovo zdravstveno stanje. Na 23 prošloga veljače M. O. Kardum ušao je u 50. godinu života.

Na vodopad Krke. Ovo zadnjih dana obavljeno je u našem gradu više stranaca, a svih su dobrodoli krasne vodopade na Krci. Želiti je da nadje neko, koji bi podignuo tamo pristojan, mali restaurant, jer zbilja je žalostno, kad poslijemo, da putnik nema gdje da uzme čašu vode i da se odmor.

Uporaba gnoja. Iz tvornice "Sufid" dana je odvezeno parobrod "Veneto" drugih 30 vagona umjetnog gnoja za Italiju u svrhu pokusa. U koliko čujemo, naša vlasta nije se još obratila ovoj tvornici za ikavku naručuju, a tako na Žemaljsko Gospodarsko Vieće. U ovu tvornicu ići domaćeg kapitala, pak je očekivati da i naše kapitale podupiremo.

Izvoz drvila i celuloze. Pod skladistiem Steinbeiss krcaju drvile i celulozu parobrodi "Salvo", "Malaga" i "Auguste".

Pouka u kuhanju. Vlasta namjerava kod svih gradskih pučkih škola uvesti pouku u kuhanju. Prema tomu svaka bi škola imala posebnu dvoranu sa dvaognjšta. Kao nagradu za trud, dobile bi učenice, koje kuhanju, badava hrani onog dana.

Bez kotarskog liečnika. Uslijed bolesti, a zatim odlažak u Zadar Dr. Boare, naš je kotar ostao bez kotarskog liečnika. Zamjenjuje ga onaj iz Knina u koliko se tiče novčanjenja na ovđišnjem odjelu ratne mornarice. Kotar kninski, a i ovaj Šibenski dosta su prostrani, a da u normalnim prilikama svaki liečnik u svom kotaru ima dosta posla. Što mora da bude sada, kada u kninskom kotaru, a i Šibenskom u više mjeesta ima zaraznih bolesti, a osobito na djeci? Evo na ovo se ne paži, što je dosta žalostno. Javna je tajna ovđe, a oni u Zadru mora da znaju još bolje, da se gosp. Boara više neće amo, pa nikamo povratiti, da preduzme službu kotarskog liečnika, te se je pravom očekivalo, već odavno imenovanje zamjenika mu. Nu to našavlast uradila nije, već šest mjeseci ima da jedan ovako važan kotar u današnjim prilikama ostavila bez kotarskog liečnika. I ovo nam potvrđuje činjenica, da kad se tiče Šibenika, neki znaju biti slični, glijhi i niemi.

Tužbe. Mnogi posjednici uzornih polja tuže nam se, da nisu primili, a drugi od, već kasno, umjetni gnoj i sjeme. Do koga je nek uprijet je bude tačniji.

Skupština učitelja Šibenskog kotara. Kako smo u prošlom broju javili, sutra na Blagovest u 10 sati pr. imaju učitelji Šibenskog kotara izvanrednu skupštinu, sa veoma zgodnim poslovnim redom. Skupština će se držati u dvorani III. razreda ženske građanske škole, pod predsjedanjem gosp. Vinko Belaćića. Elsatrg br. 264 (Hrvatska).

Razne vesti.

Srušio se vršak Vezuva. U nedjelju poslije podne odvalilo se sa kratera vulkanskog brda Vezuva jedno brdo široko oko 200 metara, a visoko 80 m. Ovo se brdo, koje je izgledalo kao kakva ogromna hrid, stropštao uz silnu tunjavu tako, da su okolišna mjesta ovaj pad osjetila kao potres, Promet na uzpinjači, koja vodi do kratera Vezuva, morao se obustaviti. Baš u trenutku tog pada vozilo se uzpinjačom 20 stranaca, ali su srećom svi ostali zdravi. Vezuv je zastr pelem. Krater se onda prikazuje mnogo nižim te izgleda, da mu je odbruljen vrh.

Memoori grofice Boigne. Pariz je imao nedavno zanimljivo parnicu, koja je ovih dana riješenjem najvišeg suda konačno riješena. Radi se o memoirima grofice Boigne, koji su posljednjih godina poplavili cijelu Francuziju. Grofica Boigne bila je kći marquisa d'Ormond-a, te je živjela od god. 1781. do 1966. Svoje je djetinstvo spровela na dvoru u Versailles, te je mnogo počivala na koljenima kraljice Antonije. Ona je doživjela veliku revoluciju i vidila je pad i novi procvat francuzkog carstva. U njezinom se salonu sastajao sav francuzski otvoren svjet. Ona je oštrim perom opisala sve svoje doživljaje i sve kulinske spletke i priče, te orisala tajdanje diplomati i političare.

Memoori grofice Boigne. Pariz je imao nedavno zanimljivo parnicu, koja je ovih dana riješenjem najvišeg suda konačno riješena. Radi se o memoirima grofice Boigne, koji su posljednjih godina poplavili cijelu Francuziju. Grofica Boigne bila je kći marquisa d'Ormond-a, te je živjela od god. 1781. do 1966. Svoje je djetinstvo spровela na dvoru u Versailles, te je mnogo počivala na koljenima kraljice Antonije. Ona je doživjela veliku revoluciju i vidila je pad i novi procvat francuzkog carstva. U njezinom se salonu sastajao sav francuzski otvoren svjet. Ona je oštrim perom opisala sve svoje doživljaje i sve kulinske spletke i priče, te orisala tajdanje diplomati i političare.

Memoori grofice Boigne. Charles Nicoulland, o kome se u Franceckoj nije do tada mnogo znalo. Francuzka je stampa povela o tim memoirima debatu, što im je, naravno, pribavilo vrlo veliku i unosnu prodaju. Najednom se medijum pojavila neka gospodica Modot, koja obtužila izdavača, da je uvedena u temelju oporuke nekog prijatelja pokojne grofice njoj, gospodjici Modot. I parnica je svršila loše po izdavaču. Sud je dosudio cieli dohodak od memoira, koji joj izdavač mora vratiti. Njemu je dosudjena za preradbu memoira nagrada od 12.000 franka. Viši je sud medijum brisao i tu nagradu, pa je Nicoulland ostao bez memoira i utrška.

Od uredništva.

Br. 527, t. j. od 18. o. m. našeg lista bio je zaplenjen, te pošto smo nalog zaplenile primili posle nego smo list poštom spremili i slog razvrgli, nismo mogli predstiti novo izdanje. Molimo cijenjene predbrojne, da ovo nepredvidjenu okolnost uvaže.

Uzmitе

kada ste nahladjali, pun slična, proti hunjadi i težkom disanju Feller-ov m. d. M. "ELSAFLUID". Mi se osvjeđočimo sami kod boli prisiju, vratia i drugih bolesti o njegovom ljekovitom, kašlj ublažujućem i okrepljućem djelovanju. 12 bočica stoji K 5 K 24 bočica 8 K 60 til. Proizvajda je samo ljekarnik E. V. Feller u Stubici, Elsatrg br. 264 (Hrvatska).

Hrvatska tiskara (Dr. Krestel i dr.) Vlasnik, i izdavač i odgovorni urednik: Josip Drezga.

ZAHVALA

Pučanima Starigrada, velećenjenom svećenstvu i učiteljstvu mjeesta i okolice, slavnoj občinskoj upravi, svim prijateljima, znamenici i ostaloj p. n. gospodar Stariogradu, Šibeniku, njihova okoliša i od drugđe, te se molitvom sjetiše pokojnoga našega otca

Ivana Skarpe

ili nam na koji način izkazuje plemenito srdeće svoje, a da nam na našoj žalost utječe pruže, iz svega srca zahvaljujemo.

Braća: Vicko, Fran i Mihovio za se i rodbinu.

STARIGRAD-ŠIBENIK, 24 III. 1911.

40 kruna tko hoće sigurno i stalno na lagani način sedmično da zasludi, neka konjskom spravom. Obratite se kompaniji Schaechter, Beč XVI/2. Postamt 50³ 104.

Prodajem jednu novu dvočolici sa svom konjskom spravom. Obratite se kompaniji Nikole Zlatana — Šibenik.

HRVATI! KUPUJTE ŽGICE "SV. ĆIRILA I METODA!"

Hrvatske narodne poslovice

uredio V. J. Skarpa, cijena knjizi broširano K 5—, a uvezano K 6—, nabavlja se kod „HRVATSKE TISKARE“ u Šibeniku i u svim knjižarama.

Zahtjevajte cigaretni papir

„JADRAN“

U korist siromašne hrvatske školske djece u Zadru 20% od čista dobiti

Najfinija vrst — Elegantno opremljen

Sklađište na veliko:

Hrvatska knjižarnica V. Gössl - Zadar
8-30

Objava!

Zašto se ne obratite pri kupovanju vaših potreština ravnog na tvrdku

Jaroslav Kocian

-- Tkaočica i odpravnjštvo --

Kronove u Met. (Česka).

koji zgotavlja i ima uvek na sklađištu suknja za odjeću, zimske kapute i t. d. Zajamčeno boje. Kanafasa, platna, flanel, ubrusa, ručnika, jastuka, pokreta, šifona.

Ciene su najjednije.

Naručbe preko 18 kruna šaljemo franko.

Tražite uzorke.

Može se dobiti 30 do 40 m. odpadaka 3 do 15 m. dugog za 18 K do 25 prema vrsti

- Od odpadaka se ne šalju uzorci.

Eugen Pettoello

Pribor satova, zlatarskih i optičkih predmeta i kineških srebrnjaka

Žilica, viljuška i noževa.

Zajamčena izradba sa 90 gramma čistog srebra.

Pedata.

Svake vrste rezbarije u kojoj mu drago kovinu.

Bogati ilustrirani olenik. Tvorcičke staine olenika. Šibenik, Glavna ulica, br. 128.

Najsavršeniji gramofoni i ploče

sa svakovrstnim komadima osobito hrvatskim providjeni znakom „Andjeo“

Dobivaju se u knjižari i papirnicama:

IVAN GRIMANI ŠIBENIK, GLAVNA ULICA.

Šalje na zahtjev cienik i popis komada badava.

Austrijsko parobrodarsko društvo na dionice

„DALMATIA“

udržava od 16. jula 1910. slijedeće glavne pruge:

Trst—Metković A (poštanska)

Polazak iz Trsta ponajbolje u 5 sati posle povratka svake subote u 6 sati prije podne.

Trst—Metković B (poštanska)

Polazak iz Trsta u četvrtak u 5 sati posle podne; povratak svake sredje u 6 sati prije podne.

Trst—Metković C (poštanska)

Polazak iz Trsta u subotu u 5 sati posle podne; povratak u četvrtak u 6 sati prije podne.

Trst—Korčula (poštanska)

Polazak iz Trsta u utorku u 5 sati posle podne; povratak u ponedjeljak u 6 sati prije podne.

Trst—Šibenik (poštanska između Pule i Zadra)

Polazak iz Trsta svake subote u 6 sati prije podne; povratak u četvrtak u sati 12:45 posle podne.

Trst—Metković D (trgovacka)

Polazak iz Trsta svake nedjelje u 6 sati prije podne; povratak svake nedjelje u 6 sati prije podne.

Trst—Vis (trgovacka)

Iz Trsta u četvrtak na polnoči; povratak svake sredje u 8 sati prije podne.

27.VII.10

Kupujte

ništa drugo proti

Kašalj

nahladu, hunjavicu, katar i grčevitom kašlju do li

Kaiser'ove

Prsne karamele

(su tri jela)

koji su ugodna teka.

5900

vjerodostojno po-

praćene svjedočbe

lječnika i privatnika

zajamčuju sjeguran uspjeh.

Jedan omot 20 i 40 filira.

Jedna kutija 60 filira.

Na prodaji džeri:

Carlo Ruggeri, cent. drogerija

i Vinko Vučić, drogerija

12-24 u Šibeniku.

Mužki

koji hoće da očuvaju svoju kosu od peruta, od opadanja i da ne osjede, a žele, da im kosa bolje raste i gusić bude, neka upotrebljava:

STECKENFPERD BAY-RUM
(Znak Steckenfert)

od BERGMAN & COMP.

Tetschen a. E.

u flašama po K 2— i

K 4—. Dobiva se u svim

ljekarnama, drogerijama,

parumerijama i brijač-

nicom.

Insam & Prinoth
u Sv. Ulrihu, Gröden (Tirolska).

U temeljeno godine 1820.

Vješ Puta nagradjene.

Hrvati i Hrvatice! Pomožite družbu Sv. Cirila i Metoda!

Kiparske radnje iz drveta za crkve
Kipovi svetaca, oltari, propovjedaonice
križni putevi, razpela, jaslice i t. d.
Katalog uzoraka s cienama daje se badava.
Za dostavu naručbe do štacije uključivo sa
škrinjom, ne plaća naruču.

24.-9. 911.

Novouredjena Tvornica konopa Petra Kočetića iz Splita u Murteru - Kramina - preporuča se gg. ribarima i trgovcima. Cene umjerene, poslužba brza.

Tiskanice

za občine i župске urede
— dobivaju se —
uz vrlo nizku cenu
u Hrvatskoj Tiskari - Šibenik

Ako Vi
ne možete jesti, te se čutite bolestan, to će Vam
ječničko izpitati
Kaiser'ovi
Želudčani
Pfeferminckarameli
sjegurno pomoći. Dobiti ćete
dobar tek, želudac se opet uredi
i ojači. Radi oživljajući i okrepjujući
svojstva, neobhodno po-
trebiti na putovanjima.
Jedan omot 20 i 40 filira.
Prodaje:
Carlo Ruggeri, cent. drogerija
i Vinko Vučić, drogerija
u Šibeniku. 4-12

Ženske

koje hoće da očuvaju
svolu kožu, naročito od
ljetnih pjege, a koje hoće
da dobiju i da održe
meku kožu, neka upotrebljuju kod pranja samo
STECKENFPERD SAPUN
od ljičnjakovog mleka.
(Znak Steckenfert)
od BERGMAN & COMP.
Tetschen a. E.

Komad stoji 80 para, a
dobije se u svim ljekar-
nama, drogerijama, par-
umerijama itd.

NUISOL“

od BERGMAN-A i drug u TEŠNJU
n. L. jest i ostaje prije kao i poslije
za čudo nedostizivo sredstvo za
bojudisanje kose i brade.

Na zalihi se nalazi plava, smedja
i crna boja. Jedna boca stoji K 2-50

Drogerija Vinko Vučić - Šibenik.

SINGER

„66“

— ŠIVAĆI STROJ —
NAJNOVIJI I NAJSAVRŠENIJI.

SINGER
— ŠIVAĆI STROJEVI —
SINGER MOGU SE DOBITI
SAMO U NAŠIM VLASTITIM
DUĆANIMA.

DRUŽTVO SINGER A. D. ZA ŠIVAĆE STROJEVE ŠIBENIK — GLAVNA ULICA.

Na zahtjev šalju se sve upute. Uzorci vezova kao i šiveni uzorci šalju se badava i franko.

Nikad više!

vanje liepe, mekane i njezne kože. Komad
drogerijama i trgovinama parfumerije itd.

ne promjenjujem sapun, od kada Bergman ovo
Steckenfert Lilienseife" (zaštitni znak:
Konj na palici) od Bergmann-a i drug. u Tešnju
na Labi upotrebljujem, jer je taj sapun najupli-
vinski od svih medicinalnih sapuna proti kož-
noj bolesti (sunčane pjege), kao i za posješi-
stvo 80 filira, a dobiva se u svim ljekarnama,
drogerijama i trgovinama parfumerije itd.

42-50

PRODAJEM SVAKOVRSNIH KOŽA NA MALO I VELIKO. PRIMAJU
SE I PISMENE NARUČBE IZ VANA UZ POUCEZE, A POZNATIM I
:: BEZ POUCEZE DO IZMINUĆA UTANACENOG ROKA IZPLATE. ::

MAĐELO VELIKI ZALIH GOTOVIH CIPELA I RADIONICU SVAKOVRSNE OBUĆE
I OPANAKA. IZRADUJU SE BRZO I TAČNO PO NAJFINIJEM I NAJMODERNIJEM
SISTEMU. PODPISANI SE OSOBITO PREPORUČUJU GG. ČINOVNICIMA, C. KRALJ.
VOJNIČTVU, ORUŽNICIMA I FINANCIJAL. STRAŽARIMA. PRODAJE SE TAKOĐER
I NA MJESENJE OBROKE.

AUGUST ŽIGON — IBENIK

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA :: PODRUŽNICA ŠIBENIK ::

Centralna DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU
DIONIČKA GLAVNICA 2,000.000 K
PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČCI 180.000

BANKOVNI ODJEL

PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KONTO KURENTU
I ČEK PROMETU; ESKOMPUTJE MJENICE, OBAVLJA
INKASO, POHRANJUJE I UPRAVLJA VRIEDNINE. DE-
VIZE SE PREUZIMaju NA KULANTNUJE. IZPLATE NA
SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE
BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE.

MJENJAĆNICA

KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERET-
NICE, ZALOŽNICE, SREĆKE, VALUTE, KUPONE.
PRODAJA SREĆAKA NA OBROČNO ODPLAĆIVANJE.
OSJEGURANJE PROTI GUBITKU ŽRIEBANJA. REVI-
ZIJA SREĆAKA I VRIEDNOSTNIH PAPIRA-BEZPLAT-
NO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA.

Velika tvornica tjestenine i mlinice za raznu hranu.

Pomoću najmodernijeg motora
proizvadja svake vrsti ovog je-
stiva od najboljeg marsejjskog
griza kao i od dobrog i najfinijega
--- pšeničnoga brašna. ---

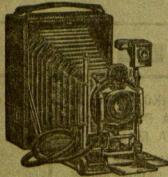
Tvrđka Ivan Šupuk i brat Šibenik

Xujižara i papirnica Jvana Grimanija - Šibenik

preporuči p. n. občinstvu svoj veliki izbor hrvatskih, njemačkih, taljanskih i francuzkih knjiga, romana, slovaca, rječnika, onda pisačih sprava, trgovачkih knjige, uredovnog papira, elegantnih listova za pisma i razglednica. Prima predplate na sve hrvatske i strane časopise uz originalnu cenu sa tačnim i brzim dostavljanjem u kuću — Velika zajedna svakovrstnih teplomjera, cikver-naočala od najbolje vrsti

leća u svim gradnjama.

Vanjske naručbe obavljaju kretom pošte.

Skladište fotografskih aparata i svih nujnogrednih potrebitina. — Preuzimaju naručbe
svakovrstnih pečata od kaučuka i kovine. — Skladište najboljih i najjeftinijih
šivaca strojeva „Singer“ najnovijih sistema.

Velika tvornica voštanih svieća na paru Vladimir Kulić - Šibenik

Preporuči svoje proizvode p. n. gg. župnicima, crkovinarstvima
i bratovštinskim.

Nagradjena prvorazrednom diplomom i zlatnom medaljom
na rimskoj izložbi poljodjeljstva i obrtnih proizvoda.

Hrvati! Pomozite „Družbu sv. Ćirila i Metoda“!

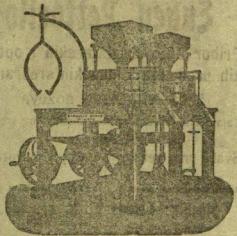
TVORNICA PAPIRNATIH VREĆICA - ANTE ZORIĆ — ŠIBENIK — (DALMACIJA). -

Tvornica je uredjena sa svim potrebnim strojevima
Izrađuje vrećice u svim veličinama i u svim bojama.
Ovo je prvo i jedino domaće poduzeće ove vrste.
Ciene su vrlo umjerene, te domaći potrošiocu ne će
imati razloga, da pored domaćeg poduzeća služe.
se iz vana.

- NARUČBE SE IZVRŠUJU VRLO BRZO I TOČNO. --

Najbolje žitne mlinove,

uljarske strojeve, motore, gospodarske
strojeve u najboljoj izradbi i najjeftinije
izvedbi, odgovarajuće svakom tlu, pod-
pune opreme za obrtničku i industrijalnu
poduzeća postavlja i prodaje najjeftinije
i najbolje

TEHNIČKA POSLOVNICA EMANUEL I OSKAR KRAUS

TRST, Via San Nicolo 2/c.

Tražite proračune i cienike badava.

Dopisivanje hrvatski, taljanski, njemački i slovenski.

HRVATSKA TISKARA

(Dr. KRSTELJ i drug - ŠIBENIK)

IZRADUJE SVE TISKARSKE PO-
SLOVE VRLO UKUSNO, A UZ NAJ-
UMJERENJE CIENE.

Nove denuncije Dn. Rajmunda Maroevića.

Pišu nam iz SPLITA 23 ožujka 1911.

Našemu Dn. Rajmundo neda, ono što se kaže, vrag mira. Iza svega onoga što je izašlo na javu o njegovom denuncijanstvu, čovjek bi mislio eće se umiriti i pokajati od svog sramotnog djela. Pred svim poštenim ljudima ono je za njega bila moralna smrt! Ali on, kao za prkos, hoće da dade znaka svoga nedjčnog ponašanja.

Poslije nego se utažilo njegovo pitanje u novinstvu, on je opet poslao na S. Kongregaciju Koncila obširnu denunciju u kojoj komentira na svoj način sve što se zabilo u Splitovih zadnjih vremena, navaljuje na uspomenu pok. Biskupa Nakića, koji da je mislio da je miran u saviesti kad radi što može, a da je ta njegova moć dopirala dokle su ga buntovni popovi hotili slušati. Navaljuje na popove koji neće da slušaju odredbe Rima, navaljuje, naravno, najviše na župnika Lušca i pita da se bezodvlačno uredi jezično pitanje u onoj crkvi. Prikazuje se žrtvom svoje ljubavi za latinski jezik i kao dokaz tome navodi pismo g. načelnika Splita i dn. Nike Žiške itd. itd. I don Rajmundo, koji se sablažnjuje kako su njegove denuncije od prošlog Novembra mogle doći u javnost, ove svoje denuncije datilografira, čita, komentira u iseljeničkoj poslovničkoj gosp. Riboli, gdje se izmjenjuje sva sila sveta pa njegove denuncije i komente može slušati tko hoće. I poslije nego je na novo pročitao i komentirao svoje sramotne tužbe, vas zadovoljan taruć ruke, s onim svojim mefistofelskim posmjehom, povladjiva sam sebi: Così si deve, per che se non si frenano a tempo questi preti, finiremo nello schisma!

Kad, da Vas razkrinkamo još bolje, budemo štampali i ove nove Vaše denuncije, nemojte se nevini don Rajmundo sablazniti, kako smo do njih došli, pa opet sumnjičiti kuriju, da nam ih je ona dala. Još na kuriji nitko za nje i ne zna!

Nego rek bi, da je sam don Rajmundo počeo sumnjiati u „pravičnost“ Rima.

Ne će svima poznato, da je župnik Starograda Scarpa, potaknut od Maroevića, vodio veliku parnicu u Rimu s biskupom Zaninovićem. Za pravo Scarpa je bio samo figura, a faktično se vodila borba između Maroevića, doktora kanonskog prava i biskupa Zaninovića, koji je bio u svoje vrieme jednostavni fratar. Maroević, koji se znade autosugestionirati, bio je uvjeren, da je bitka njegova. On, doktor, da ne će utuci jednog fratra! Prva osuda dala podpuni razlog biskupu! Maroević, po običaju, ne će da popusti. Sili ponovno Scarpu, da čini utok na Signaturu; ide sam u Rim i ondje intrigira, sumnjiči, moli, ulagiva se, denuncira i vraća se zadovoljan kući! Kad ovih dana došao odgovor od Signature. Porazan po Maroević-Scarpu. Za Maroevića porazan, jer se utok kao netemeljit, bezobrazan a limine odbija,

ne nalazeći ga opravdanim ni dostojnim, da ga se prepusti u plenum! Povero dr. Dulcamara, zbilja Te žalimo! Kud ode Tvoja razglašena mudrost?

Porazan po Scarpa koji mora platiti 6000, slovom šest hiljada lira, parničkih troškova! Nije sam Scarpa prijatelj, ali ipak žalimo jadnoga starnca da se pustio nasamariti od takovih-doktora! Hoće li mu on sada pomoći izplatiti one puste novce? Tko se kumi, taj se guli. Medutim je ovaj odgovor tako razbijesnio našega don Rajmunda da je on, „piu papista del papa, romano per ecellenza“ na 7. o. m. u brijačnici Kasolini, osudjivao s nekorektnosti, s neshvaćanja, s nemara rimske kongregacije, te je, kao još jedan dokaz tome kazivao kako je on otrog vremena poslao jednu tako tremendu tužbu u Rim proti kleru hrvatske biskupije da su moralni uzeti najoštire mijere ili proti buskupiji hrvatskoj ili proti njemu! A kad tamo ništa!

Što ćeš moj don Rajmondo, daju ti onu zaštitu koju zasljućeš! Mora da im izgledaš tuknut još u kalu pa te puštaju u miru!

Što se prid kim rodi, lieka mu se nenahodi.

Da smo mi kalupa don Rajmonda kako bi mogli izrabiti ove njegove izjave; ali „čim se koza dičila tim se ovca stidila“.

Nego još jedan dokaz kako više don Rajmondo ne očekuje sunce pravice iz Rima! Ove je sedmice poslao jednu tužbu na Nunciaturu u Beč. Kovana je u istoj kovačnici!

U njoj opisuje onu sablazan koju je on izazvao u crkvi sv. Petra na Lušcu na 1. o. m. prigodom jednoga sprovoda, kojemu su on i njeki drugi kanonici prisustvovali kao privatne osobe. Sprovod je bio župski, te župski pomoćnik, koji je vodio sprovod, počeo pjevati određenje hrvatski, kako je običaj u onoj župskoj crkvi. Don Rajmundo, za inad, latinski! Pomoćnik mlad, neiskusan popustio i tako škandal svršio! Don Rajmondo mješte da muči i zahvali Bogu što se nije našlo nikoga, da mu kaže Maroević konake, prijavljuje slučaj Nunciiju, dokazujući, naravno, da je smutnju izazvao pomoćnik koji da je dostojan učenik svoga župnika, prijavljajući kako se svjet sablažnjuje što se u crkvi sv. Petra još uvek pjeva opiedo hrvatski, te moli Nunciiju da on nastoji, da se ovome „neređu“ stane na kraj.

„Ja sam se, kaže Don Rajmondo, opetovanu tužio sv. Kongregaciju Koncila i molio da ukine uporabu hrvatskog jezika u crkvi Sv. Petra na Lušcu. Moje su tužbe ostale bezuspješne! Iznašam ovaj novi sablažljivi slučaj i molim Vaše Gospodstvo da ono svojom uplivnom intervencijom poradi kod sv. Kongr. Boncila da odredi uspostavu latinskog jezika u crkvi sv. Petra na Lušcu.“

Hoćeli se još naći ko će, ma bilo s kojega razloga, moći opravdati don Rajmonda Maroevića? Nek se prvo umije, pa idje leći?